

ארביס אביבי *Arabis verna* חד שנתי הגדל באזור הים

תיכוני ובהר הנגב (מרץ 2019)

כתבה: ערגה אלוני.

ארביס אביבי *Arabis verna* (מצליבים) הוא צמח חד-שנתי זקוף בגובה 10-15 ס"מ, בעל תפרחת דלילה ופרחים עדינים יפי מראה המזכיר בפרחיו את **המרסייה היפיפיה** הגדלה בחולות בחוף.

מימין: צמח בודד. תמונה ערגה אלוני ©. משמאל קבוצת צמחים צמודים לסלע תמונה אורי פרגמן -ספיר ©

העלים פשוטים שפתם חרוקה, בעלי שערות פשוטות מסועפות. העלים הגדלים קרוב לקרקע, (1-5 ס"מ) הם בעלי פטוטרת. העלים על הגבעול מעט קטנים מהם, זקופים, שפתם משוננת, חובקים את הגבעול (סימן היכר לסוג ארביס).

הפרחים מרוכזים בתפרחת דלילה שהיא אשכול. הפרח דמוי מסמר, נכון, דו מיני, בעל עוקץ קצר. עלי הגביע 4, זקופים ושעירים אורכם 5-6 מ"מ. 4 עלי הכותרת קוטרם 5-8 מ"מ, צרים עד כמחצית מאורכם, עטופים בגביע. צבעם באזור זה צהוב ירקרק. המשכם מורחב ומעוגל, צבעם הופך לוורוד סגול. קרוב לבסיס מצויים צופנים. במדבר מצויה אוכלוסייה שפרחיה לבנים ורודים.

אבקנים 6, 4 יושבים במרכז קרובים לעמוד העלי, 2 אבקנים קצרים מהם מסודרים בדור חיצוני. אורכם של האבקנים עולה במעט מצינור הכותרת, הם בולטים על רקע הילה בהירה לבנה שבכותרת.

השחלה עילית, בת 2 עלי שחלה. עמוד העלי קצר ולו צלקת עגולה שטוחה. העלי מתארך לאחר ההאבקה. הפרי תרמיל גלילי ארכו 4 ס"מ, הזרעים חסרי אנדוספרם, ערוכים בטור בכל מגורה.

מימין: תפוחת דלילה, עם שני פרחים צעירים ואחד שסיים פריחה. תמונה ליאור אלמגור ©. באמצע: פרחים ותרמיל צעיר. תמונה ערגה אלוני ©. משמאל: צלקת העלי והשעירות באברי הצמח. תמונה ליאור אלמגור ©.

ארביס אביבי פורח מפברואר עד אפריל. הוא צמח לא נפוץ הגדל בדגם מפוזר בחבל הים תיכוני, ומדרים עד להר הנגב. בית גידולו הוא סלעים, בתה וחורש פתוח. תפוצתו העולמית משתרעת בארצות סביב הים התיכון.

המין הקרוב לו הוא **ארביס נאה**. צמח ר"ש הגדל בחורש הסבך של הגליל ולו פירות משולשלים מטה.

בסוג 100 מינים הנפוצים בעיקר באזור הממוזג בחצי הכדור הצפוני. בארץ גדלים 6 מינים, 3 מהם חד-שנתיים ו-3 רב-שנתיים, כולם נדירים בארץ, תפוצתם: חרמון, גולן, גליל העליון והר הנגב.

פינברון-דחתן ב-1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

שמידע א 2005 צמחי ישראל המדריך השלם לצמחים ופרחים בא"י. הוצאת מפה.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2019 ארביס אביבי Arabis verna חד שנתי הגדל באזור הים תיכוני ובהר הנגב (מרץ 2019), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 6.

[/https://www.kalanit.org.il/arabis_verna_blooming](https://www.kalanit.org.il/arabis_verna_blooming)